

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

03 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Iurie Diaconu,

Judecători

Ion Guzun, Victor Boico,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 mai 2021, declarat de avocatul Igor Gheorghita în numele inculpatului

Jereghi Vasile xxxx,

anterior condamnat prin:

1) sentința Judecătorei Chișinău din 24.12.2015, în baza art. 264¹ alin. (1) Cod penal, la amendă în mărime de 350 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani;

2) sentința Judecătorei Chișinău din 02.06.2020, în baza art. 264¹ alin. (3) Cod penal, la 220 ore de muncă neremunerată în folosul comunității, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

Termenul de examinare,
instanța de fond: 03.09.2020 – 26.02.2021,
instanța de apel: 18.03.2021 – 13.05.2021,
instanța de recurs: 24.09.2021 – 03.11.2021.

Asupra recursului menționat, Colegiul Penal,

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău din 26 februarie 2021, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Jereghi Vasile a fost condamnat în baza art. 352¹ alin. (1) Cod penal la amendă în mărime de 600 unități convenționale, ceea ce constituie 30.000 lei.

Potrivit art. 84 alin. (1), (4) Cod penal, prin *adăugirea în întregime* a pedepsei aplicate conform sentinței Judecătorei Chișinău din 02.06.2020, i-a fost stabilită pedeapsă definitivă de amendă în mărime de 600 unități convenționale, ce constituie 30.000 lei și 220 ore de muncă neremunerată în folosul comunității, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

2. Instanța de fond a constatat că, inculpatul Jereghi Vasile, conform sentinței Judecătorei Chișinău din 02.06.2020, a fost condamnat în baza art. 264¹ alin (3) Cod penal la 220 ore muncă neremunerată în folosul comunității, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

Respectiv, permisul de conducere nr. xxxx a fost anexat la cauza penală, iar ulterior a fost remis în adresa Agenției Servicii Publice pentru anulare.

La 13.05.2019, aflându-se la Secția de perfectare urgentă a actelor mecanolizibile, situat pe str. Pușkin 42, mun. Chișinău, cunoscând prevederile art. 352¹ Cod penal, privind falsul în declarații, Jereghi V. a declarat pe propria răspundere pierderea permisului de conducere nr. xxxx din 07.02.2011.

Instanța a reținut că, inculpatul a recunoscut în totalitate faptele incriminate și a solicitat examinarea cauzei în procedura simplificată, prevăzută la art. 364¹ Cod de procedură penală, relatând că 02.06.2020 a fost condamnat în baza art. 264¹ Cod penal, permisul a fost anexat la materialele cauzei. La data de 12.05.2020, s-a adresat la ASP pentru a i se perfecta alt permis de conducere, deoarece poliția i-a ridicat permisul. A declarat că a pierdut permisul pe propria răspundere, însă nu cunoștea despre aceste consecințe.

Totodată, vinovăția inculpatului este integral dovedită și prin probele administrate, inclusiv copia cererii subsemnatului Jereghi V., privind restabilirea permisului de conducere din motivul pierderii, nr. xxxx din 13.05.2019, copia sentinței din 02.06.2020, prin care Jereghi V. a fost condamnat în baza art. 264¹ alin. (3) Cod penal la 220 ore muncă neremunerată în folosul comunității, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

Astfel, acțiunile lui urmează a fi încadrate în baza art. 352¹ alin. (1) Cod penal, ca declarația necorespunzătoare adevărului, făcută unui organ competent în vederea producerii unor consecințe juridice, pentru sine, atunci când, potrivit legii sau împrejurărilor, declarația servește pentru producerea acestor consecințe.

La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța a ținut cont de faptul că inculpatul a comis o infracțiune ușoară, care se pedepsește cu amendă în mărime de până la 950 unități convenționale sau cu închisoare de până la 1 an, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani, că a recunoscut vina și s-a căit de cele comise, că circumstanțe atenuante nu au fost stabilite, circumstanțele agravante fiind - săvârșirea infracțiunii de către o persoană care anterior a fost condamnată pentru alte fapte care au relevanță pentru cauză, că potrivit art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală beneficiază de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu amendă, concluzionând că corectarea și reeducarea lui este posibilă prin aplicarea pedepsei sub formă de amendă.

3. Inculpatul a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie achitat.

Apelantul a invocat că sentința este nemotivată, deși obligația de motivare a hotărârilor judecătorești face parte din setul de garanții stabilit pentru existența unui proces echitabil.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 mai 2021, apelul a fost respins, ca nefondat.

Instanța de apel a statuat că, la pronunțarea sentinței, instanța de fond corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că inculpatul Jereghi Vasile a săvârșit infracțiunea imputată lui.

Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală sus-indicată și care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv declarațiile inculpatului, copia cererii subsemnatului Jereghi V., privind restabilirea permisului de conducere din motivul pierderii, nr. xxxx din 13.05.2019, copia sentinței din 02.06.2020, prin care Jereghi V. a fost condamnat în baza art. 264¹ alin. (3) Cod penal la 220 ore muncă neremunerată în folosul comunității, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

Prin urmare, este constatat cu certitudine că Jereghi V. a comis infracțiunea prevăzută de art. 352¹ alin. (1) Cod penal, ca falsul în declarații, adică, declarația necorespunzătoare adevărului, făcută unui organ competent în vederea producerii unor consecințe juridice, pentru sine, atunci când, potrivit legii sau împrejurărilor, declarația servește pentru producerea acestor consecințe.

Ori, nu este întemeiată critica din apelul declarat, ce ține de aprecierea și interpretarea eronată a probelor, ce a dus la stabilirea greșită a faptelor, deoarece instanța de fond, ținând seama în plină măsură de prevederile art. 99-101 Cod de procedură penală, a cercetat sub toate aspectele probele prezentate de către părți, a audiat inculpatul și martorii, a cercetat probele administrate la dosar, dând citire proceselor-verbale și altor documente, verificându-le și apreciindu-le just prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor și ca urmare corect au stabilit starea de fapt, încadrarea în drept și vinovăția inculpatului.

La caz, nu este prezentă nicio discordanță între cele reținute de instanța de fond și conținutul real al probelor, prin ignorarea unor aspecte evidente ce au avut drept consecință pronunțarea altei soluții decât cea pe care materialul probator o susține.

Prin urmare, argumentele apelantului că concluzia expusă de instanța de fond în sentința adoptată este eronată și contradictorie, contrară probatoriului administrat sunt neîntemeiate, or, instanța ierarhic inferioară corect a ținut cont de probele administrate la materialele cauzei și prezentate de părți și just a ajuns la concluzia privind vinovăția inculpatului.

Totodată, potrivit materialelor cauzei, Jereghi V., în cadrul examinării cauzei în instanța de fond, a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, cauza fiind examinată în instanța de fond în procedură simplificată, conform art. 364¹ Cod procedură penală.

Potrivit Hotărârii Plenului CSJ nr. 13 din 16.12.2013 cu privire la aplicarea prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, din momentul pronunțării încheierii, inculpatul și apărătorul lui nu mai pot renunța pe parcursul procesului penal asupra opțiunii sale de a fi judecată cauza potrivit procedurii simplificate. Dacă, eventual, inculpatul ori apărătorul lui, după adoptarea încheierii privind admiterea cererii de judecare în ordinea art. 364¹ Cod de procedură penală, în timpul audierii ori după aceasta, renunță la procedura simplificată, instanța, prin încheiere protocolară, va indica că renunțarea nu poate fi admisă. Împotriva sentinței adoptate de prima instanță în urma judecării în procedura simplificată, părțile pot exercita calea de atac a apelului, de regulă, sub aspectul individualizării pedepsei, inculpatul neputând renunța la opțiunea de a fi judecat potrivit procedurii simplificate. În situația aplicării de către prima instanță a dispozițiilor art. 364¹ Cod de procedură penală, instanța de apel este obligată să verifice în principiu îndeplinirea cerințelor dispozițiilor art. 364¹ alin. (1) și (4) Cod de procedură penală.

Astfel, pe parcursul judecării cauzei în prima instanță, atât inculpatul, cât și apărătorul său, n-au renunțat la procedura simplificată, iar opțiunea primei instanțe privind judecarea cauzei potrivit procedurii simplificate nu a fost viciată de careva încălcări grave a normelor imperative din Codul de procedură penală.

5. Avocatul Igor Gheorghiu a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea deciziei menționate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a indicat că, cauza a fost fixată spre examinare în ordine de apel pentru 11.05.2021, orele 13:30. Astfel, la materialele dosarului este dovada citării inculpatului, însă acesta nu s-a prezentat din motive de sănătate.

La 13 mai 2021, în calitate de apărător, în ședință de judecată a solicitat instanței de apel, prin cerere verbală, amânarea examinării apelului, insistând asupra citării legale a părților (inculpatului), deoarece nu a fost prezentată dovada de citare legală a acestuia pentru data de 13.05.2021, iar citarea apărării a fost făcută în mai puțin de 5 zile după cum prevede legislația, cerere care a fost respinsă, invocându-se că inculpatul a declarat apel, astfel având obligația și responsabilitatea de a se interesa singur de soarta cauzei dedusă judecării.

Instanța de apel eronat a conchis că Jereghi V. a fost legal citat or, la dosar este anexat avizul de recepție a citației pentru ședința din 11.05.2021, iar în conformitate cu prevederile art. 319 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei poate avea loc numai dacă părțile sunt legal citate și procedura de citare este îndeplinită.

Instanța de apel, dispunând examinarea cauzei potrivit art. 321 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, în lipsa inculpatului, nu a dispus de probe verosimile că Jereghi V. a renunțat în mod expres la exercitarea dreptului său de a apărea în fața instanței și de a se apăra personal, precum și că s-a sustras de la urmărirea penală și de la judecată, or, procurorul nu a prezentat probe incontestabile în privința întreprinderii tuturor măsurilor necesare cu privire la citarea legală a inculpatului.

Cu referire la prevederile art. 251 alin. (2) Cod de procedură penală, este de menționat că încălcarea prevederilor legale referitoare la participarea părților în cazurile obligatorii, atrage nulitatea actului procedural. Instanța de apel, nu a făcut dovada citării legale a inculpatului a cărui prezență era obligatorie, Instanța de apel, în

acest caz, a respins cererea apărătorului de a amâna examinarea cauzei pentru a cita legal părțile.

În drept, recursul este întemeiat pe art. 427 alin. (1) pct. 4), 5), 15) Cod de procedură penală - judecata a avut loc fără participarea procurorului, inculpatului, precum și a apărătorului, interpretului și traducătorului, când participarea lor era obligatorie potrivit legii, cauza a fost judecată în primă instanță sau în apel fără citarea legală a unei părți sau care, legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate, instanța de judecată internațională, prin hotărâre pe un alt caz, a constatat o încălcare la nivel național a drepturilor și libertăților omului care poate fi reparată și în această cauză.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar nominalizat pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul Penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 4) și 5) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv în temeiul când judecata a avut loc fără participarea inculpatului, când participarea lui era obligatorie potrivit legii, cauza a fost judecată în instanța de apel fără citarea legală a unei părți sau care, legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În această ordine de idei, în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar și materialele cauzei, se atestă că instanța de apel, legal și întemeiat a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind judecarea apelului în lipsa inculpatului, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, just și argumentat ținând cont de prevederile art. 413 alin. (1), 412 alin. (3) - (6) Cod de procedură penală, conform căror, la judecarea apelului se aplică regulile generale pentru judecarea cauzelor în primă instanță, cu excepțiile prevăzute în Partea specială titlul II capitolul IV secțiunea 1. Judecarea apelului se face cu citarea părților și înmânarea copiilor de pe apel. Judecarea apelului are loc în prezența inculpatului, când acesta se află în stare de arest, cu excepția prevăzută în art. 321 alin. (2) pct. 2). Neprezentarea părților legal citate în instanța de apel nu împiedică examinarea cauzei. Dacă este necesar, instanța de apel poate recunoaște prezența părților obligatorie și ia măsurile corespunzătoare pentru asigurarea prezenței lor. La judecarea apelului, participarea procurorului, precum și a apărătorului, dacă interesele justiției o cer, este obligatorie.

Totodată, conform jurisprudenței naționale, judecarea apelului se face cu citarea părților, cărora trebuie să li se înmîneze o citație, iar adeverința cu indicația datei primirii se restituie instanței de apel. La judecarea apelului prezența procurorului și a apărătorului este obligatorie. Verificarea corectitudinii constituirii ședinței de judecată presupune că instanța urmează să verifice dacă a fost îndeplinită procedura de citare a părților, dacă inculpatul aflat în stare de arest este prezent în ședința de judecată și este asigurată asistența juridică obligatorie. În cazul în care una din părți nu a fost citată și

nu s-a prezentat la judecată sau dacă inculpatul arestat nu a fost adus, sau dacă apărătorul nu s-a prezentat, deși asistența juridică este obligatorie, judecarea apelului se amână pentru altă dată, la care aceste cerințe urmează să fie îndeplinite (*Hotărîrea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 - Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel, pct. 13., 14.1.*).

Prin urmare, la judecarea apelului, nu este obligatorie prezența inculpatului citat legal, care nu se află în stare de arest și în privința cărui nu a fost recunoscută prezența obligatorie, de către instanța de apel.

Ori, conform avizului de recepție a citației, anexat la f.d. 117, inculpatul a fost legal citat pentru ședința instanței de apel din 11.05.2021, fapt confirmat și de recurent (*pct. 5. din decizie*), în materialele cauzei lipsind încheierea instanței de apel privind recunoașterea participării lui obligatorie, cât și vre-o informație că acesta ar fi fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate.

Mai mult, conform procesului-verbal al ședinței din 11.05.2021, examinarea cauzei a fost amânată doar la cererea avocatului inculpatului, O. Gheorghită, pe motivul *încadrării în altă ședință de judecată, prestabilită anterior (f.d. 121 - 123)*.

Astfel, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată, soluția instanței de apel privind examinarea cauzei în lipsa inculpatului față de care procedura de citare a fost îndeplinită, avocatul inculpatului, O. Gheorghită, neavând obiecții în aspectul vizat, este legală și întemeiată (*f.d. 121 - 126*).

Totodată, argumentele recurentului că: „pe 11.05.2021 inculpatul nu s-a prezentat din motive de sănătate. La 13 mai 2021, în calitate de apărător, în ședință de judecată am solicitat instanței de apel, prin cerere verbală, amânarea examinării apelului, insistând asupra citării legale a părților (inculpatului), deoarece nu a fost prezentată dovada de citare legală a acestuia pentru data de 13.05.2021, iar citarea apărării a fost făcută în mai puțin de 5 zile după cum prevede legislația, cerere care a fost respinsă...”, Instanța de apel, dispunând examinarea cauzei potrivit art. 321 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, în lipsa inculpatului, nu a dispus de probe verosimile că...”, sunt nefondate, întrucât asemenea împrejurări nu se conțin în procesul-verbal al ședinței judiciare a instanței de apel, care este prezumat a fi unul veritabil, odată ce apărarea nu a formulat obiecții asupra acestui act procedural conform procedurii prescise art. 336 alin. (6) și (7) Cod de procedură penală (*f.d. 123-126, pct. 5. din decizie*).

Pe lângă aceasta, speței este relevantă și jurisprudența CtEDO, potrivit căreia participantul la proces, care cunoaște despre faptul desfășurării a unui proces ce-l vizează, este obligat de sine stătător să se intereseze de mersul procesului și examinarea cauzei în lipsa acestuia nu va constitui o încălcare a art. 6 CtEDO (*hotărârile Avramenco vs. Moldovei și Ponomaryov vs. Ucrainei*). Nu constituie limitare a dreptului la o instanță și la un proces echitabil, comportamentul părții de renunțare la dreptul de a compărea în fața instanței de judecată, ce și-a îndeplinit obligația pozitivă de a face demersuri pentru a asigura prezența părții în ședința de judecată (*hotărârile Mihaes vs. Franța și Kattan vs. România*).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că judecata nu a avut loc fără participarea inculpatului, când participarea lui era obligatorie potrivit legii, fără citarea lui legală sau care, legal citat, a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate, și că recursul ordinar este unul vădit neîntemeiat (*pct. 5. din decizie*).

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce este vădit neîntemeiat, recursul ordinar de pe rol urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul Penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Igor Gheorghiuța, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 mai 2021, în privința inculpatului Jereghi Vasile xxxx, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, fiind pronunțată integral la 03 decembrie 2021.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Ion Guzun

Victor Boico